

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Προς τα μέλη της Βουλής των Ελλήνων

22 Απριλίου 2024

Θέμα: Νομοσχέδιο για την αντιμετώπιση των πολυεπίπεδων επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής

Αξιότιμα μέλη της Βουλής των Ελλήνων,

Το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας εισήγαγε το βράδυ της Δευτέρας 15 Απριλίου 2024 ενώπιόν σας νομοσχέδιο με τίτλο «Ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση των πολυεπίπεδων επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στους τομείς: α) της διαχείρισης υδάτων, β) της διαχείρισης και προστασίας των δασών, γ) της αστικής ανθεκτικότητας και πολιτικής, δ) της καταπολέμησης της αυθαίρετης δόμησης, ε) της ενεργειακής ασφάλειας». Η κατάθεση του σχεδίου νόμου έλαβε χώρα λίγες μόλις ώρες μετά τη λήξη της διαδικασίας δημόσιας διαβούλευσης που φιλοξενήθηκε στην ιστοσελίδα orengon.gr και προσέκλυσε έντονο ενδιαφέρον συγκεντρώνοντας 556 σχόλια. Μάλιστα, η τόσο σύντομη κατάθεσή του στη Βουλή δημιουργεί την εύλογη εντύπωση ότι επρόκειτο για μια προσχηματική διαβούλευση.

Ενόψει της επόμενης συνεδρίασης ενώπιον της Διαρκούς Επιτροπής Παραγωγής και Εμπορίου για την επεξεργασία και εξέταση του νομοσχεδίου και της επικείμενης συζήτησης ενώπιον της Ολομέλειας της Βουλής των Ελλήνων, θα θέλαμε να επιστήσουμε την προσοχή σας στο γεγονός ότι με το πολυνομοσχέδιο η κυβέρνηση εισάγει αποσπασματικές ρυθμίσεις για τη διαχείριση των πολύτιμων υδάτινων πόρων στην πολύπαθη περιοχή της Θεσσαλίας, δίχως να παρέχει επαρκείς εγγυήσεις για τη διασφάλιση της εξυπηρέτησης του δημόσιου συμφέροντος.

Αρκετές από τις λοιπές αλλαγές που εισάγονται με το παρόν νομοσχέδιο σε πολλά πεδία αρμοδιότητας του ΥΠΕΝ προκαλούν, επίσης, έντονο προβληματισμό (π.χ. το αποτρεπτικά υψηλό ύψος του παραβόλου για την καταγγελία πολεοδομικής αυθαιρεσίας). Σχετικά, στο τέλος της παρούσας επιστολής θα βρείτε τα κείμενα συμβολής των περιβαλλοντικών οργανώσεων στη διαδικασία δημόσιας διαβούλευσης, τα οποία παραμένουν επίκαιρα.

Καταρχάς, οφείλουμε να επισημάνουμε ότι συνιστά παράκαμψη της διαδικασίας διαβούλευσης και ματαίωση του σκοπού, για τον οποίο έχει θεσμοθετηθεί, η εξαιρετικά σύντομη διάρκεια της

διαβούλευσης (οκτώμιση μέρες για 123 άρθρα), χωρίς σε κανένα σημείο και με κανέναν τρόπο να δικαιολογείται η σύντμηση της προβλεπόμενης από τον νόμο για το Επιτελικό Κράτος προθεσμίας των δύο εβδομάδων (άρθρο 61, ν. 4622/2019). Προβληματισμό προκαλεί, επίσης, το γεγονός της διπλής παράλληλης διαβούλευσης επί της μελέτης της εμπορικής ολλανδικής εταιρείας (HVA Masterplan), προτάσεις της οποίας εμπεριέχονται ήδη στο παρόν νομοσχέδιο, όπως αναλυτικότερα αναφέρουμε στη συνέχεια.

Ειδικότερα, οι συνυπογράφουσες περιβαλλοντικές οργανώσεις εγείρουν τις παρακάτω σοβαρές ανησυχίες, διότι το νομοσχέδιο προβλέπει τη δημιουργία ενός νέου Οργανισμού Διαχείρισης Υδάτων για την περιοχή της Θεσσαλίας, ενώ:

- **Δεν διασφαλίζεται ο δημόσιος χαρακτήρας της διαχείρισης του νερού:** Το μετοχικό κεφάλαιο προβλέπεται ότι ανήκει σε ποσοστό 100% στο Δημόσιο, ωστόσο, δεν παρέχονται εγγυήσεις ότι δεν μπορεί να τροποποιηθεί το άρθρο αυτό. Μία αύξηση (κατά το άρθρο 12 παρ. 1 του νομοσχεδίου) του (εξαιρετικά ανεπαρκούς για τις αρμοδιότητες του ΟΔΥΘ Α.Ε.) αρχικού μετοχικού κεφαλαίου (άρθρο τρίτο προτεινόμενου καταστατικού, 1.000.000 ευρώ) θα αποδυναμώσει καίρια τον δημόσιο χαρακτήρα. Περαιτέρω, από κανένα άρθρο του νομοσχεδίου δεν προκύπτει ότι ο ΟΔΥΘ Α.Ε. δεσμεύεται για την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων της ευρωπαϊκής νομοθεσίας για τα ύδατα. Η πρόκληση της κλιματικής αλλαγής, και της προσαρμογής σε αυτή, δεν περιλαμβάνεται στο νομοσχέδιο (εκτός ίσως από τον τίτλο), και προφανώς δεν αφορά τον ΟΔΥΘ Α.Ε., που δεν αναλαμβάνει κανένα σχετικό ρόλο.
- **Συναφώς, δεν διασφαλίζεται η καθολικότητα, η ποιότητα και η οικονομική προσιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών:** Το νομοσχέδιο δεν κατοχυρώνει ρητά ούτε τον κοινωφελή χαρακτήρα του ΟΔΥΘ Α.Ε., ούτε την καθολική, προσιτή, συνεχή, ποιοτική και περιβαλλοντικά βιώσιμη παροχή των υπηρεσιών της ύδρευσης, άρδευσης, αποχέτευσης και περιβαλλοντικής προστασίας (πρβλ. άρθ. 3 παρ. 2 και άρθρο πρώτο του προτεινόμενου καταστατικού). Η διαμόρφωση της τιμολογιακής πολιτικής σύμφωνα με την αρχή της ανάκτησης του κόστους βάσει οικονομικής ανάλυσης, της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει» και γενικών κανόνων δεν διασφαλίζεται, καθώς έχει ακυρωθεί η κ.υ.α. για τους κανόνες τιμολόγησης υπηρεσιών ύδατος και εκκρεμεί η 2η αναθεώρηση των ΣΔΛΑΠ. Αντίθετα, προβλέπεται ότι συνεκτιμάται το λειτουργικό κόστος της αρμόδιας αρχής (ΟΔΥΘ Α.Ε.). Έτσι, ο ΟΔΥΘ Α.Ε. εξαιρείται από τις περισσότερες διατάξεις για τον δημόσιο τομέα, και αποδοχές «γενικού γραμματέα υπουργείου» (άρθρο δέκατο προτεινόμενου καταστατικού) θα χρηματοδοτούνται από τα τέλη.
- **Δεν παρέχονται επαρκή εγγύα διαφανούς λειτουργίας, απαλλαγμένης από συγκρούσεις συμφερόντων:** Σημαντικά εταιρικά έγγραφα του ιδιωτικού ΟΔΥΘ Α.Ε. (όπως η σύμβαση παροχής δημόσιας υπηρεσίας, ο κανονισμός λειτουργίας, τα μηνόνια συνεργασίας, το στρατηγικό και τα επιχειρησιακά σχέδια, το σχέδιο δράσης, βάσει του οποίου θα καταβάλλονται και «κίνητρα επίτευξης στόχων») δεν υπόκεινται σε διαβούλευση με το ενδιαφερόμενο κοινό, κοινωνικό έλεγχο ή διαφάνεια. Η αποκαλούμενη «Επιτροπή Διαβούλευσης» (άρθ. 5 παρ. 2 νομοσχεδίου) περιλαμβάνει 9 μέλη που προέρχονται από τον ΟΔΥΘ Α.Ε. και την κεντρική ή αποκεντρωμένη διοίκηση, και μόνο 6 από την τοπική αυτοδιοίκηση ή τους τοπικούς συνεταιρισμούς. Ακόμα χειρότερα,

επιδιώκεται η εξαίρεση του ΟΔΥΘ Α.Ε. από τη νομοθεσία που διέπει τις δημόσιες συμβάσεις, και τα εχέγγυα διασφάλισης του δημόσιου συμφέροντος, ποιότητας των έργων και υπηρεσιών και περιβαλλοντικής προστασίας που η τελευταία περιλαμβάνει. Τέλος, ο ΟΔΥΘ Α.Ε. μπορεί να παρέχει υπηρεσίες (όπως εκπόνηση μελετών) και να αμείβεται από τους ίδιους ιδιωτικούς φορείς που καλείται να επιβλέψει (πρβλ. άρθρο πρώτο, παρ. 2, περ. δ προτεινόμενου καταστατικού).

- **Δεν έχει ολοκληρωθεί η 2η αναθεώρηση των ΣΔΛΑΠ και ΣΔΚΠ ώστε να παρέχεται επαρκής αιτιολογία για τον δικαιολογητικό σκοπό του προτεινόμενου συστήματος διακυβέρνησης**
- **Δεν παρέχονται διασφαλίσεις ότι η προτεινόμενη απομείωση των αρμοδιοτήτων των δημόσιων υπηρεσιών και η συγκέντρωση αυτών στον προταθέντα οργανισμό παρέχει ευελιξία που θα διασφαλίσει την αποτροπή άλλων τέτοιων φαινομένων στο μέλλον:** Με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις δεν προβλέπεται σημαντική αύξηση του προσωπικού ώστε να ενισχύεται η ταχεία υλοποίηση των προγραμμάτων μέτρων των ΣΔΛΑΠ και ΣΔΚΠ και η αποτελεσματικότητα του μηχανισμού διενέργειας ελέγχων και επιβολής κυρώσεων. Επιπρόσθετα, η θέση σε λειτουργία του προτεινόμενου οργανισμού προϋποθέτει την έκδοση μίας σειράς κατ' εξουσιοδότηση του παρόντος νομοσχεδίου πράξεων, τη μεταφορά προσωπικού και την εκπόνηση περισσότερων εργαλείων σχεδιασμού (π.χ. στρατηγικό και επιχειρησιακό σχέδιο), γεγονός που συνεπάγεται μεγάλες καθυστερήσεις (βλ. το παράδειγμα της διεύρυνσης των αρμοδιοτήτων της ΡΑΑΕΥ, που, όπως καταδεικνύει το άρθρο 17 του νομοσχεδίου, δεν μπορούν ακόμα να ασκηθούν). Αντίθετα, υπάρχει έλλειψη ευελιξίας και απόλυτη σύγχυση, με τη διάσπαση των αρμοδιοτήτων μεταξύ ΥΠΕΝ (που, μεταξύ άλλων, επιβάλλει μέτρα κατά το άρθρο 17 του νομοσχεδίου), ΡΑΑΕΥ (που ασκεί αρμοδιότητες επικαλυπτόμενες με αυτές του ΟΔΥΘ Α.Ε., βάσει των άρθρων 10-20 ν. 5037/2023, μεταξύ άλλων, είσπραξη τελών και επιβολή κυρώσεων), ΕΓΥ (που, μεταξύ άλλων, παραμένει η αρμόδια αρχή της Οδηγίας 2007/60/ΕΚ), την Α.Δ. (που, μεταξύ άλλων παραμένει αρμόδια για την επιβολή των κυρώσεων του άρθ. 13 ν. 3199/2003) και ΟΔΥΘ Α.Ε. Είναι άγνωστο πώς συνδυάζεται η εποπτεία της ΡΑΑΕΥ (11 ν. 5037/2023) με την εποπτεία του ΥΠΕΝ (άρθ. 3 παρ. 2 νομοσχεδίου, άρθ. 8 παρ. 2 προτεινόμενου καταστατικού) επί του ΟΔΥΘ Α.Ε. Είναι, τέλος, ασαφές ποιος και με ποια διαδικασία θα εκδίδει τις άδειες χρήσης ύδατος (πρβλ. 13 παρ. 2 ν. 3199/2003, που δεν καταργείται), και ποιος θα εφαρμόζει το πρόγραμμα μέτρων (πρβλ. 5 παρ. 5 ν. 3199/2003, που δεν καταργείται, και αναθέτει τις σχετικές αρμοδιότητες στην Α.Δ.). Στα παραπάνω, πρέπει να προστεθούν και οι 20 κοινές υπουργικές αποφάσεις, την έκδοση των οποίων προβλέπει το νομοσχέδιο πριν την λειτουργία του ΟΔΥΘ Α.Ε.

Στο πλαίσιο αυτό, σας καλούμε να ζητήσετε την απόσυρση των προβληματικών διατάξεων του νομοσχεδίου σχετικά με τη σύσταση του Οργανισμού Διαχείρισης Υδάτων Θεσσαλίας Α.Ε.

Οι περιβαλλοντικές οργανώσεις:

1. Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης

2. Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία
3. Greenpeace
4. WWF Ελλάς

Περισσότερες πληροφορίες:

- [Σχόλια περιβαλλοντικών οργανώσεων σε δημόσια διαβούλευση σχεδίου νόμου του ΥΠΕΝ για ύδατα, ενέργεια, δάση και αυθαίρετη δόμηση](#)
- [Σχόλια περιβαλλοντικών οργανώσεων στην έκθεση της εταιρείας HVA με τίτλο «Water management in Thessaly in the wake of Storm Daniel»](#)